

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO

A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

OBCE

O R L O V

2015 - 2020

Obsah

1	Úvod.....	3
1.1	Legislatívne zázemie.....	3
1.2	Poslanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.....	3
1.3	Proces tvorby programu rozvoja obce	4
2	Ekonomické a sociálne východiská	6
2.1	Socio- ekonomická analýza	6
2.2	SWOT analýza.....	14
2.3	Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja.....	16
3	Rozvojová stratégia.....	23
4	Finančný plán.....	31

1 ÚVOD

1.1 LEGISLATÍVNE ZÁZEMIE

Nasledujúci Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) je vypracovaný v súlade s paragrafom 8 zákona č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnkov, ktorý možno definovať ako strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja príslušného vyššieho územného celku, na území, ktorého sa obec nachádza a s princípmi tvorby strategického dokumentu uvedené v Metodickej príručke pre vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce z dielne Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR, Sekcia regionálnej politiky, spracovaný vo februári 2015.

Ciele a priority nasledujúceho PHSR sú v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja Slovenskej republiky 2020/30, a nadväzuje na ciele a realizované projekty vychádzajúce z Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Orlov na roky 2007 – 2014.

1.2 POSLANIE PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

Základnou úlohou obce Orlov je zabezpečiť všestranný rozvoj územia obce a potrieb jeho obyvateľov. Podporným prostriedkom realizácie rozvojových aktivít a úloh obce je tento dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Orlov na roky 2015 – 2020“ (ďalej len „PHR Orlov“), ktorý je možné definovať ako moderný dokument, založený nielen na existujúcich problémoch obce, ale hlavne na jej potenciáli a príležitostiach pre dané programovacie obdobie 2014 – 2020, vychádzajúce okrem iného aj zo strategického dokumentu uzavretého medzi vládou SR a predstaviteľmi EÚ pod názvom Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020.

Predložený dokument vymedzuje kľúčové problémy obce a prostredníctvom definovanej rozvojovej stratégie a navrhnutých aktivít načrtáva adekvátne intervencie smerujúce k ekonomicky udržateľnému rozvoju. Samotný dokument taktiež predstavuje efektívny nástroj nielen na získanie podpory, ale ponúka prehľad o tom, čo sa v obci pripravuje, ako a kde bude obec a jej obyvatelia smerovať.

- Možnosť získať verejné zdroje z rozpočtu EÚ a národného rozpočtu Slovenskej republiky je často previazaná na schopnosť obce spolufinancovať rozvojové projekty z vlastných zdrojov, prípadne zo zdrojov súkromných investorov. Prehľadné usporiadanie rozvojových zámerov do podoby programu rozvoja umožní obci zorientovať sa v škále dostupných podporných zdrojov, ako aj podmienok sprevádzajúcich získanie týchto zdrojov.
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce nenahrádza územno-plánovacia dokumentácia a územno-plánovacie podklady, ale patrí medzi ostatné podklady využívané v územno-plánovacej činnosti.
- Jasné stanovenie rozvojových priorít umožní obci Orlov realizovať dlhodobý rozvoj založený na cielenej stratégii a nie na náhlych, nekoordinovaných rozhodnutiach. Posilní obec v uvedení si vlastnej jedinečnosti a vlastného prínosu pre prosperitu Šariša, širšieho regiónu Prešovského kraja, štátu a Európskej únie.
- Program rozvoja obce, ktorý je zostavený za aktívnej účasti občanov, zvýši u občanov pocit spoluzodpovednosti za život v obci. Obecná samospráva tak v občanoch získa partnerov – spolu realizátorov miestneho rozvoja.
- Žiadatelia, ktorí chcú prihlásiť svoje projekty do grantovej schémy, získajú z programu rozvoja obce informácie do analytickej časti projektov. Taktiež získavajú z tohto dokumentu informácie o možných partneroch a iných zámeroch v obci, ktoré súvisia s ich projektmi.

Obsah PHR je legislatívne vymedzený zákonom č. 538/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších zmien a doplnkov, podľa zákona č. 351/2004 Z. z. ako strednodobý programový dokument, ktorý obsahuje najmä:

- ✓ analýzu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov a prvoradých potrieb,
- ✓ úlohy a prvoradé potreby v rozvoji technickej infraštruktúry, sociálnej infraštruktúry, v starostlivosti o životné prostredie, vo vzdelávaní, v kultúre a v ďalších oblastiach,

návrh finančného a administratívneho zabezpečenia

1.3 PROCES TVORBY PROGRAMU ROZVOJA OBCE ORLOV

Program rozvoja obce Orlov vychádza z dlhodobej vízie obyvateľov využiť krásu krajiny a polohu obce pre trvalo udržateľný rozvoj.

Pracovná skupina zadefinovala motto rozvoja obce takto :

***„Minulosť už nezmeníme a
budúcnosť je ešte len pred nami.***

Pracovná skupina pracovala pod metodickým vedením firmy YASMI s.r.o. ,ktorá je spracovávateľom PHR. V priebehu stretnutí vypracovala rámec programu rozvoja obce. Poskytla podklady pre analýzu súčasného ekonomického a sociálneho života v obci a pre SWOT analýzu. Dohodla sa na strategických cieľoch a vízii. Vypracovala prehľad rozvojových zámerov, ktoré usporiadala pod tri strategické ciele.

Základné princípy tvorby dokumentu :

- ✓ je založený na kvalitných a overených dátach,
- ✓ je výsledkoch komplexných analýz,
- ✓ je vytvorený partnerstvom hlavných aktérov územia,
- ✓ je v súlade s udržateľným využívaním hodnôt a zdrojov konkrétneho územia,
- ✓ je vyjadrením vízie v konkrétnych stratégiách a rozvojových projektoch.

Poslaním plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je navrhnuť systematickú a funkčnú trvalú stratégiu zameranú na realizáciu sociálneho a ekonomického rozvoja obce. Súhrnnou analýzou i strategickou časťou sa prelínajú globálne i špecifické ciele, ktoré sú rozpracované do konkrétnych opatrení.

Prvá analytická časť dokumentu obsahuje popis obce s jej základnými geografickými údajmi a hlavnými socio- ekonomickými charakteristikami, ktoré charakterizujú dynamiku sociálneho a ekonomického rozvoja obce. Súčasťou je súhrnná analýza rozvojového potenciálu, ktorá v rámci globálnych a špecifických cieľov, ako aj silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození dáva súhrnný pohľad na reálnu situáciu obce a jej rozvojové možnosti.

Druhá hlavná časť dokumentu je SWOT analýza, kde sú zhrnuté silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia ďalšieho rozvoja obce. Globálne ciele sú rozpracované do špecifických cieľov, ktoré majú stabilizačný alebo rozvojový charakter. Stabilizačné ciele a súvisiace opatrenia sú zamerané na riešenie súčasného nepriaznivého až kritického stavu v jednotlivých oblastiach tak, aby nedošlo k ďalšiemu prehľbovaniu jestvujúcich problémov s termínom realizácie v rokoch 2015 až 2020. Opatrenia viažuce sa na rozvojové ciele sú zamerané na aktivizáciu vnútorných potenciálov v obci a na podporu ich dlhodobého rozvoja až do roku 2025.

Finančné zabezpečenie hovorí o zdrojoch financovania, ktoré sú vnútorné /štátne a súkromné/ a zdroje EÚ.

Z analýzy sociálno-ekonomickej situácie obce vyplynuli nasledovné rozhodujúce silné stránky :

- dobré prírodné podmienky pre rozvoj cestovného ruchu, agroturistiky a vidieckej turistiky,
- lesný pôdny fond, rozvoj poľnohospodárskej a lesníckej výroby,
- rozvíjajúca sa priemyselná výroba
- voľné plochy pre rozvoj podnikania a zavádzanie nových výrobných odborov, ,
- športový areál
- základná škola,
- existencia priestorov na kultúrno-spoločenské aktivity,

Určujúcimi slabými stránkami obce sú :

- zaostávajúca technická infraštruktúra v časti Andrejovka , najmä vybudovanie kanalizačnej siete, napojenie obyvateľov na kanalizačnú sieť s cieľom zlepšenia ich kvality života i životného prostredia, vybudovanie ČOV,
- zvýšenie ochrany životného prostredia pri priemyselných prevádzkach
- nevyhovujúca kvalita cestnej siete obecného i štátneho významu,
- zaostávanie v rozvoji cestovného ruchu,
- zlý zdravotný stav lesov, nedostatočná obnova lesa, deficit udržateľnej pestovateľskej činnosti a systematickej obnovy lesa,
- nízka úroveň investícií do ochrany pred povodňami v lesoch, nedostatok vodozádržných zariadení,
- absencia cyklistického spojenia a turistických chodníkov,
- nedostatočná ubytovacia kapacita určená pre vidiecky turizmus a agroturizmus,
- nedostatočná koordinácia, marketing a propagácia prípadných služieb v oblasti rozvoja a poskytovanie služieb v cestovnom ruchu,
- nízka diverzita ponúkaných služieb,
- nízka investičná aktivita u mikro a malých podnikov a minimálna účasť na trhu,
- nedostatočne vyvinutá ponuka služieb a komunikačných kanálov v oblasti internetového prepojenia,
- nedostatok vlastných disponibilných finančných prostriedkov na zakúpenie a údržbu technickej infraštruktúry,
- značné rezervy v úsporách energií a energetickej efektívnosti budov vo verejnom sektore, absencia bezbariérových prvkov verejných budov a technickej obecnej infraštruktúry,
- nevyhovujúci stav verejného osvetlenia, potreba dobudovania a rekonštrukcie,
- nevyhovujúci stav miestneho obecného rozhlasu, potreba dobudovania a rekonštrukcie,
- zlý technický stav chodníkov, chýbajúce chodníky a prvkov drobnej technickej a komunikačnej infraštruktúry,

2. EKONOMICKÉ A SOCIÁLNE VÝCHODISKÁ

2.1 SOCIO-EKONOMICKÁ ANALÝZA

Vymedzenie riešeného územia

Riešené územie obce je vymedzené katastrálnymi hranicami

Obec Orlov leží vo východnej časti Ľubovnianskej vrchoviny, v údolí rieky Poprad, v nadmorskej výške okolo 495 m n.m. Podľa fytogeografického členenia toto flyšové pohorie na severe východného Slovenska patrí do oblasti západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale), obvodu východobeskydskej flóry (Beschidicum orientale), oblasti Spišské vrchy a Východné Beskydy. Podľa vegetačného členenia patrí do bukovej zóny, flyšovej oblasti Ľubovniansko - hromoveckého územia.

Územná charakteristika

<i>Plocha</i>	<i>%</i>	<i>(ha)</i>
Orná pôda	17,62	365,96
Lúky a pasienky	11,35	235,80
Záhrady, ovocné sady	0,48	9,94
Lesy	59,61	1238,13
Vodné plochy	3,96	82,30
Zastavané plochy	2,93	61,03
Ostatné	4,04	83,97
Celkom:		2077,13

Časti obce

K obci **Orlov** patria ako miestné časti, osada [Andrejovka](#) a osada [Kurčín](#)

V obci prebehla ROEP a a realizujú sa pozemkové úpravy v rámci príslušnej legislatívy

Klimatické podmienky

Obec Orlov sa nachádza v mierne klimatickej oblasti, kde pre túto oblasť je typických približne 40 letných dní, priemerný počet ľadových dní v roku je 50. Najchladnejším mesiacom je januára a najteplejším je mesiacom je júl. Klimatické podmienky a počasie je ovplyvnené blízkosťou Vysokých Tatier, a vodnými plochami v okolí obce ,pre toto územie je typické chladnejšie počasie, s chladnejším letom, kde jar prichádza trochu oneskorene a jeseň je dlhšia.

Dejiny

Orlov

Obec založili usadlíci so šoltýsom podľa zakupného práva medzi 1330 - 1349 rokom. Patrila pod panstvo neďalekého hradu Plaveč, rodine Bebekovcom, pod názvom Orlou. Nevie sa presne odkiaľ názov obce pochádza, ale pravdepodobne v regióne bolo veľa dravých vtákov, najmä orlov.

Prvá písomná zmienka je z roku 1349, keď rieka Poprad zmenila svoj tok a tým porušila hranice Rikolfovho majetku medzi osadami Orlov, Lubotín a Čirč. Pri vyšetovaní tejto udalosti vystupovali ako svedkovia aj šoltýsi z Orlova, Plavča a Lubotína.

V roku 1427 mala obec 26 sedliackych obydli a dom šoltýsa. Po úbytku obyvateľstva koncom 15. a začiatkom 16. storočia sa počet sedliackych domácností zmenšil na pätinu v porovnaní s rokom 1427. Od roku 1505 patrila rodine Horváthovcom - Palocsayovcom, pod názvom Orló. V 70. - 80. rokoch 16. storočia sa tu usadilo valašské obyvateľstvo a tak koncom 16. storočia opäť bola stredne veľkou obcou s prevažne valašským obyvateľstvom rusínskeho pôvodu. Roku 1600 obec mala 25 obývaných domov a dom šoltýsa. V tom období patrila rodine Semseyovcom. V roku 1781 mala 61 domov so 471 obyvateľmi. V roku 1828 už 70 domov. V tých časoch sa obyvatelia obce, bývajúci v drevených chalupách, živili predovšetkým prácou v lese a poľnohospodárstvom.. Orlovčania boli dlho známi, ako chovatelia dobrých ťažných koní.

K rozvoju života v obci došlo po roku 1873, keď 1. mája bola daná do prevádzky [železnica](#) z Prešova do Poľska. Pri železnici našlo zamestnanie mnoho mužov a aj dnes je tam zamestnaných viacej ľudí. Okolité lesy poskytovali mnoho ihličnatého dreva a blízkosť železnice umožnila v roku 1934 príchod firmy Tisza zo Žiliny, ktorá postavila v obci parnú pilu na spracovanie dreva a most cez rieku Poprad.

Do druhej svetovej vojny 90% ľudí žilo v drevených domčekoch s hospodárskou budovou a malou záhradkou pri dome. Bolo pestovaných iba niekoľko stromov jabloní a sliviek v týchto drsných podhorských podmienkach. Pre hornatosť kraja a slabú úrodnosť pôdy by poľnohospodárstvo maloroľníkov neuživilo, preto vyššie spomínané zárobkové možnosti im prišli vhod.

V obci bol gréckokatolícky kostol, jeden hostinec so zmiešaným tovarom, jedna dvojtriedna osemročná ľudová škola. Občania boli po náboženskej stránke gréckokatolíci. Vyučovaci jazyk v škole bol rusínsky, preto ak niektorí zámožnejší občania posielali svoje deti do stredných škôl, tak obyčajne do Prešova a to do gréckokatolíckej rusínskej meštianskej školy, potom do učiteľského ústavu. Niektorí navštevovali aj neskôr založené Grécko-katolícke ruské gymnázium v Prešove.

Na sklonku druhej svetovej vojny, už v rokoch 1943 - 1944 bola vytvorená partizánska skupina. Nemci ľudí zamestnávali kopaním zákopov. Obec oslobodila Sovietska armáda 23. januára 1945. V peknom parku pri novom moste je postavený pamätník padlým sovietskym vojakom.

Po druhej svetovej vojne nastal v obci lepší život. Boli prebudované drevenice na nové murované domy. Jedným z ukazovateľov rýchleho rastu je nesporne vzdelanie. Hneď po vojne v roku 1946 boli postavené dve budovy školy zvané "baraky" do ktorých, najmä do 6. až 9. ročníka, začali chodiť deti z Čirča, Ruskej Vole, Obručného, Andrejovky, Šarišského Jastrabia, Kyjova, Vislanky a Údola. Tým sa Orlov stal centrom vzdelávania pre celé okolie. Po výstavbe ZDŠ v Šarišskom Jastrabí a Plavnici, presunuli sa deti z Kyjova a Vislanky do Šarišského Jastrabia a z Údola do Plavnice. V roku 1958 bola postavená materská škôlka, vedľa nej už stojí nová budova škôlky. 15. septembra 1962 bola postavená nová moderná dvojposchodová škola so 14 učebňami a veľkou budovou telocvične. Dnes do Orlova chodia deti z Čirča, Ruskej Vole, Obručného i z osady Andrejovka.

Dôležitým krokom k zvyšovaniu štandardu života ľudí žijúcich v Orlove bola elektrifikácia urobená v roku 1956. Potom do obce začali prichádzať nové podniky.

Roku 1957 vzniká v malej starej budove za mostom pri rieke Poprad [Kovorob](#), presný názov Výrobné družstvo invalidov.. Jeho prvými výrobkami boli stĺpiky a pletenie drôteného pletiva na ploty - ohrady. Neskôr vyrábali rôzne výrobky z drôtu, železa, plechu, ako napr. železné zárubne, brány, bráničky, ohrady, dielce rôzneho druhu a konštrukcie na píly cirkulárky. Závod budoval nové haly z vlastných zdrojov. Prešiel pod Východoslovenské autodružstvo Prešov zmenil výrobu a zamestnával až 225 robotníkov. Po privatizácii v 90 -tych rokoch sa zmenil názov na Kovotrend, neskôr na Eurokov a výroba sa značne zmenšila.

Druhým závodom, ktorý vznikol je Prefa. V roku 1958 bola likvidovaná stará Píla a na jej území sa kladú základy nového závodu na výrobu prefabrikátov. V objekte Prefy od roku 2004 vznikla firma [PL Profy](#) na výrobu a montáž veľkých kovových konštrukcií. Prefa ostala v priestoroch starej Píly a spojila sa s Cementou do firmy [Ekoprim](#) s.r.o. Prešov. Zmenila sortiment na menšie betónové výrobky.

O rok neskôr, 9. apríla 1959 bola postavená budova [obecného úradu](#) a kultúrneho centra. V časti tohto centra sa zriadilo kino Epoque. V roku 1965 bol zbudovaný miestny rozhlas a v roku 1966 verejné osvetlenie. V roku 1968 bol vytvorený okres Stará Ľubovňa a Orlov bol najpriemyselnejšou obcou ..

Reprivatizáciou štátnych lesov v roku 1993 obnovili svoju činnosť Spoločenstvo urbarialistov Orlov, Farské lesy a v Andrejovke Urbariát Ščerbák a spol. a Želiari. V roku 2003 bola urobená plynofikácia celej obce a osady Andrejovka a v tom istom roku bol daný do užívania [dom smútku](#) a [čistička](#) odpadových vôd. V roku 2006 bol vybudovaný nový cintorín. V roku 2007 bola dokončená kanalizácia obce. V máji 2009 bola dokončená stavba [fary](#). V júli opravená [telocvičňa](#) a koncom roka [škola](#), na ktorej bola zbudovaná sedlová strecha, zateplená fasáda a vymenené okna.

Počet obyvateľov: 1921 - 748, 1940 - 1003, 1961 - 1120, 1980 - 1016, 2007 - 735,

Osada [Andrejovka](#)

leží dva kilometre východne od obce Orlov, na južnom úpätí Kurčínskej Magury, pri rieke Poprad, na vyvýšenine, ktorá vznikla naplavením zeminy lesným potokom.

O jej najstaršej existencii sa zmiňuje správa v listine z r. 1366, ktorou Ľudovít I. dal magistrovi Jakubovi dve zalesnené miesta na založenie dvoch osád. Listina uvádza Andrejovku v maďarskom názve Andreasuagasa. Z maďarského názvu vyplýva, že obec vybudovali osadníci so šoltýsom na zákupnom práve. Názov obce vznikol od osobného mena Andrej, mena prvého šoltýsa.

Vznik obce spadá do 1. pol. 14. storočia. Šoltýstvo v obci sa udržalo aj v 16. storočí. V 14.-16. storočí bola majetkovou súčasťou panstva Plaveč. Roku 1427 tu bolo 10 sedliackych domácností. Neskôr sa ich počet znížil. Nepochybne sa odsťahovali. Roku 1543 nebola zdanená ani jedna sedliacka domácnosť, pravdepodobne pre vyhorenie alebo odsťahovanie obyvateľov. V roku 1567 v obci hospodáril 5 sedliackych domácností na polovičných usadlostiach a bolo obývaných 6 želiarskych domácností. V 70. - 80. rokoch 16. storočia sa tu usadilo valašské obyvateľstvo. Roku 1600 bývalo 10 sedliackych rodín vo vlastných domoch a bola tu aj domácnosť šoltýsa. Vtedy bola obec malou dedinou s prevažne rusínskym obyvateľstvom. V tom období bol v obci vybudovaný hospodársky dvor na chov dobytky. Maštale a stodoly boli na rohoch a okolo dverí vymurované z kameňa a steny mali drevenú výplň. Všetky budovy, ako aj rodinné domy boli pokryté slamou.

Za prácou na hospodárskom dvore sa prisťahovalo niekoľko rodín z Plavča. Z ich príchodom v obci zanikol rusínsky jazyk a hoci obyvatelia ostali naďalej gréckokatolíckeho náboženstva, ich materinským jazykom sa stala, až do dnešných čias, plavečská šariščina. Roku 1828 sa spomína ako osada s 9 domami. Ako obec zanikla v pol. 19. storočia a stala sa osadou obce Orlov.

Začiatkom 20. storočia bola postavená budova školy. Najväčší počet obyvateľov 208 bolo v roku 1970. V roku 2008 bolo tu 28 obývaných domov s 90 obyvateľmi. Ďalších 15 väčšinou drevených domov sa využíva ako chalupy. Osada je plynofikovaná a napojená na obecný vodovod.

Osada Kurčín

Štyri kilometre východne od obce Orlov, na východnom úpätí Kurčínskej Magury, pri rieke Poprad, ktorá tvorí štátnu hranicu s Poľskom, sa nachádza dnes už neobývaná osada Kurčín. Osada patrí k obci Orlov. O jej vzniku nie sú žiadne písomné doklady. Pravdepodobne vznikla začiatkom 19. storočia s rozvojom uhliarstva. Lesy pod Kurčínskou Magurou boli neprístupné a jediným spôsobom ako z nich niečo vyťažiť bolo pálenie uhlia, ktoré sa dalo ľahšie vyvieŕ vo vreciach, najmä v zimnom období. Najväčší rozvoj osady bol v 19. storočí, kedy bol postavený železný hámor, kde sa kovalo železo a tavila železná ruda, dovážaná cez [most](#) zo železničnej stanice Čirč. Pre potreby hámra sa v lesoch vo väčšej miere páliło drevené uhlie. Z hámra zostal už iba základný [kameň](#), podmurovka vysokej pece. Koncom 19. storočia tu bola postavená vodná [píla](#) na spracovanie bližšie dostupného jedľového dreva

Medzi významné osobnosti obce patria:

Michal Andrejkovič - kňaz, hudobný skladateľ. V Orlove pôsobil v rokoch 1896-1911

Dezider Milly – maliar ,grafik pedagóg ,národný umelec V Orlove pôsobil v rokoch 1933-1943

[Dita Gabajová](#) (23. 06. 1914 Orlov – † 23. 01. 2000 Bratislava) – operná speváčka, učiteľka

Obec Orlov v roku 2015 udelila Čestné občianstvo Obce Orlov p. Lubomírovi Hužvíkovi za šírenie dobrého mena obce Orlov v zahraničí - publicista, autor kníh o rybárstve, popularizátor hlavátky podunajskej. V Orlove pôsobí od roku 1963.

Zdroj: <http://www.obecorlov.sk/sk/>

Demografické údaje podľa výsledkov sčítania v roku 2011

TAB. 111 Obyvateľstvo podľa súčasnej ekonomickej aktivity, pohlavia a miesta narodenia

Pohlavie	Osoby ekonomicke aktívne					Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí	Osoby závislé				Ostatní závislí, nezistení	Úhrn obyvateľstva	Narodení v obci bydliska	
	spolu	%	z toho						spolu	v tom						
			osoby na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	nezamestnaní					deti do 16 rokov	študenti stredných škôl	študenti vysokých škôl			spolu	%
Orlov																
Muži	164	58,4	0	2	21	1	70	1	88	67	18	3	5	329	202	61,4
Ženy	117	41,6	5	1	19	15	135	2	91	66	13	12	3	363	245	67,5
Spolu	281	100,0	5	3	40	16	205	3	179	133	31	15	8	692	447	64,6

V obci je 281 ekonomicke aktívnych obyvateľov.

Obyvateľstvo Orlova tvorí 86,56 % občanov slovenskej národnosti a 11,7 % občania rusínskej národnosti. Títo občania majú na území obce trvalý pobyt.

TAB. 115 Obyvateľstvo podľa pohlavia a národnosti

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Orlov			
Slovenská	290	309	599
Rusínska	31	50	81
Ukrajinská	1	1	2
Česká	1	2	3
Nezistená	6	1	7
Spolu	329	363	692

TAB. 114 Obyvateľstvo podľa pohlavia, rodinného stavu a veku

Vek	Muži					Ženy					Obyvateľstvo	
	spolu	slobodní	ženatí	rozvedení	ovdovení	spolu	slobodné	vydaté	rozvedené	ovdovené	úhm	%
Orlov												
0 - 2	9	9	0	0	0	8	8	0	0	0	17	2,5
3 - 4	8	8	0	0	0	6	6	0	0	0	14	2,0
5	2	2	0	0	0	4	4	0	0	0	6	0,9
6 - 9	23	23	0	0	0	15	15	0	0	0	38	5,5
10 - 14	24	24	0	0	0	30	30	0	0	0	54	7,8
15	1	1	0	0	0	3	3	0	0	0	4	0,6
16 - 17	13	13	0	0	0	7	7	0	0	0	20	2,9
18 - 19	6	6	0	0	0	10	10	0	0	0	16	2,3
20 - 24	20	20	0	0	0	24	23	1	0	0	44	6,4
25 - 29	16	10	6	0	0	17	5	11	1	0	33	4,8
30 - 34	27	7	18	2	0	23	5	17	0	1	50	7,2
35 - 39	24	6	17	1	0	31	8	21	2	0	55	7,9
40 - 44	31	10	19	2	0	21	5	16	0	0	52	7,5
45 - 49	30	7	21	1	1	22	4	17	0	1	52	7,5
50 - 54	15	3	9	2	1	11	2	7	1	1	26	3,8
55 - 59	21	6	11	1	3	17	0	11	4	2	38	5,5
60 - 64	14	1	12	0	1	17	0	13	1	3	31	4,5
65 - 69	8	0	7	0	1	22	1	10	1	10	30	4,3
70 - 74	13	0	9	1	3	27	1	8	2	16	40	5,8
75 - 79	10	0	7	0	3	16	0	4	0	12	26	3,8
80 - 84	7	0	5	0	2	23	0	2	0	21	30	4,3
85 +	7	0	3	1	3	9	1	0	0	8	16	2,3
Spolu	329	156	144	11	18	363	138	138	12	75	692	100,0
0 - 5	19	19	0	0	0	18	18	0	0	0	37	5,3
6 - 14	47	47	0	0	0	45	45	0	0	0	92	13,3
Produktívny	218	90	113	9	6	203	72	114	9	8	421	60,8
Poproduktívny	45	0	31	2	12	97	3	24	3	67	142	20,5
Podiel obyvateľstva												
0 - 5	5,8	-	-	-	-	5,0	-	-	-	-	5,3	-
6 - 14	14,3	-	-	-	-	12,4	-	-	-	-	13,3	-
produktívny vek	66,3	-	-	-	-	55,9	-	-	-	-	60,8	-
poproduktívny vek	13,7	-	-	-	-	26,7	-	-	-	-	20,5	-
Priemerný vek	38,27	-	-	-	-	43,38	-	-	-	-	40,95	-

Demograficky vývin sa začína nepriaznivo vyvíjať rastie priemerný vek obyvateľov

Charakter urbanistickej štruktúry obce

Zástavba má reťazový charakter a časť obcí a časť obce Orlov má koncové zástavby potočného charakteru. Nosnú os obce tvorí štátna cesta, potôčiky a prístupové komunikácie, ktoré sa spájajú do jednej cesty. Centrum obce sa nachádza v jadre sídla, značná časť architektúry je novšia.

Samotná architektúra domov a bezprostredného okolia je čiastočne narušená. Vplyv doby a možnosť realizácie stavebných úprav z iných dostupných materiálov / plech, eternit, brizolit ... / sa odzrkadlil na architektúre objektov a má celkový dopad na kontinuálny obraz dediny. V obci je však množstvo pôvodných stavieb, analýzou ktorých sa dajú pomerne jednoznačne určiť charakteristické prvky pôvodnej architektúry a architektonických detailov. Vidiecke prostredie patrí medzi územie, ktoré si vyžaduje osobitnú ochranu a starostlivosť, pretože doterajší vývoj životných podmienok viedol k degradácii tejto časti sídelnej štruktúry..

Občiansku infraštruktúru v obci tvorí Budova Základnej a materskej školy v ktorej sú knižnica, školský klub, Budova školskej jedálne, Obecný úrad a kultúrny dom budova má multifunkčný význam, dom smútku, budova pošty, hasičská zbrojnica, futbalový štadión, telocvičňa

. Do siete občianskej infraštruktúry patrí aj Gréckokatolícky kostol Svätej mučenice Paraskevy, a novovybudovaný kostol v Andrejovke *zasvätený Svätému hiero mučeníkovi Jozafátovi*. V Andrejovke sa nachádza aj Kultúrno –spoločenská budova.

Obec Orlov je dopravne sprístupnená prostredníctvom cesty III/5441, ktorá je napojená na cestu I/77 – Stará Ľubovňa - Bardejov a cestu III/54345, ktorá je napojená na cestu I/68 – Stará Ľubovňa –Prešov. Na cestu III/5441 sa napájajú miestne komunikácie. Osobná hromadná doprava je v obci zastúpená autobusovou dopravou SAD a ŽSR.. Časť cestnej siete bola v roku 2010-2011 .Obec nemá vybudované chodníky. Štátnou cestou III/5441 je napojená miestna časť Andrejovka. Miestna časť Andrejovka je bez chodníkov, a po spevnenej komunikácii a lávke cez rieku Poprad je táto časť obce napojená na cestu I/77. Lávka sa dá využívať len pre peších, bicyklistov a motocyklistov. Verejný vodovod využíva cca 95% obyvateľov Orlova. Obec Orlov je splynofikovaná a napojená na verejnú kanalizáciu. Plynovod využíva 80% obyvateľov, na verejnú kanalizáciu je napojených 95 % domácností. časť obce bolo v rokoch 2007-2008 zregulovaná. Avšak v nezregulovanej časti obce dochádza každoročne ku veľkým škodám v dôsledku povodní. Obec má vlastnú čističku odpadových vôd. Časť Andrejovka nemá vlastné pripojenie na kanalizáciu.

Obec nemá spracovanú územno – plánovaciu dokumentáciu.

Informácie o obci možno nájsť na obecnom úrade, v obecnej kronike, školskej a farskej kronike a medzi miestnymi občanmi v Orlove alebo Andrejovke. Obec má vlastnú webovú stránku <http://www.obcorlov.sk/>

Telekomunikačná a informačná infraštruktúra

Pre obec je príslušný miestny telekomunikačný obvod Stará Ľubovňa (MTO). MTO je vybavený digitálnou automatickou telefónnou ústredňou - DATU, ktorá je umiestnená v účelovom objekte. Miestna telefónna sieť (MTS) pokrýva celé územie obce. Je prevedená prevažne káblami zavesenými na drevených stĺpoch.

V obci sú k dispozícii všetky dostupné mobilné telekomunikačné siete na trhu, avšak v častiach obce je veľmi zlý signál operátorov alternatívne je možné využívať služby

poskytovateľov prihraničných mobilných sietí. Internetové pripojenie je v prevažnej miere zabezpečované cez wi fi sieť firmy Ferimex a LIVE Net .

Odpadové hospodárstvo

Obec zabezpečuje vývoz tuhého komunálneho odpadu 2 x do mesiaca. Odpadové hospodárstvo riešiť podľa týchto zásad:

- asanovať existujúce nelegálne skládky,
- výrobné organizácie, ktoré produkujú špecifický odpad musia mať vlastný program likvidácie výrobného odpadu,
- tuhý komunálny odpad riešiť separovaným zberom,
- nespracovateľný odpad deponovať na riadenú skládku.

Energetika

Skutočný stav:

obec Orlov je zásobovaná elektrickou energiou z vysoko- napätového vedenia napájaného z ES 110/22kV.

Miestna sekundárna sieť

Rozvody sú v každej ulici v dobrom technickom stave. Vedenie je AlFe 70,50 40 na betónových stĺpoch, ktoré nesú aj verejné osvetlenie výbojkovými svietidlami. Verejné osvetlenie je nevyhnutné zrekonštruovať na energeticky úspornejšie.

Zásobovanie vodou

V obci je vybudovaný vodovod s akumuláčnými nádobami .Vodovod prevádzkuje Veolia a.s. Poprad

. Na systém zásobovania pitnou vodou je napojená väčšina nehnuteľností v obci, vrátane občianskej vybavenosti a iných odberateľov z vlastných studní. V budúcnosti vzhľadom k dlhodobým prognózam klimatických podmienok bude treba riešiť alternatívne vodné zdroje a úpravňu vody. Časť Andrejovka má vybudovaný vlastný vodovod.

Zásobovanie plynom

Riešené územie je zásobované zemným plynom z stredo -tlakového plynovodu.

Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd

Obec má vybudovanú kanalizačnú sieť, kde je napojená prevažná časť obytných a bytových domov, verejných budov. Odpadové vody sú likvidované prostredníctvom vybudovanej samostatnej čistiarne odpadových vôd. Časť Andrejovka nie je napojená na kanalizačné potrubie

Hospodárska činnosť

V Orlove je výrobné aktívnych viacero firiem:

Ekoprim a.s.- výroba prefabrikátov, Holcim a.s. –ťažba štrkopieskov, PL PROFY-kovo výroba , Eurokov s.r.o. strojárstvo, všetky prevádzky sa nachádzajú na druhej strane rieky Poprad. V centre obce je Pohostinstvo a obchod s rozličným tovarom. Pracovné príležitosti v obci sú prevažne v miestnych zariadeniach obchodu a služieb, v priemyselných

prevádzkach a poľnohospodárstve. Trend zvýšenia stavu pracovných príležitostí môže nastať rozvojom existujúcich firiem.

Folklór a tradície

Jedným zo spôsobov, ktorým je možné predstaviť obec a kultúru je prostredníctvom tradičných odevov, hudby, piesne, tanca a zvyklostí. K tomuto prispieje aj oboznámenie sa s miestnou kultúrou a folklórom.

Obec je členom ZMOS – Región Ľubovnianske združenie. Obec je členom Mikroregiónu Minčol a pripravovanej MAS.

2.2 SWOT ANALÝZA

SWOT analýza obce Orlov je rozčlenená do nasledovných oddielov:

Ľudia a ich záujmové združenia

Technická infraštruktúra a doprava

Ekonomika a služby

Životné prostredie a vizuálna hodnota krajiny

Historické a kultúrne pamiatky

Občianska infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra

Ľudia a ich záujmové združenia

Silné stránky	Slabé stránky
▪ v ľuďoch je pocit silnej identity k obci ▪ obec je členom Mikroregiónu a MAS ▪ ľudia sú hrdí na svoju minulosť ▪ obec má prvky remeselníckych a poľnohospodárskych tradícií ▪ Telovýchovná jednota –futbalový klub ▪ Dobrá spolupráca s MO SRZ Orlov ▪ POĽOVNÍCKE ZDRUŽENIE Sanečkova - Údol,	▪ slabo zastúpená čo do počtu je mladá generácia (cestujú za prácou a štúdiom do zahraničia) ▪ nezamestnanosť občanov ▪ mladí ľudia založení skôr komerčne ▪ malá iniciatíva občanov zapájať sa do obecných činností ▪ ubúdanie záujmu o obrábanie pôdy a chov domácich poľnohospodárskych zvierat
Príležitosti	Ohrozenia
▪ motivovať mladých ľudí k aktivitám vecí verejných zástupca mládeže v OZ ▪ oživenie tradičnej kultúry a remesiel ▪ zviditeľňovanie tradícií – ponuka suvenírov	▪ zlý demografický vývoj ▪ neochota vytvárať organizácie pre obecnú kultúru ▪ zmena hodnotového systému a životného štýlu

Technická infraštruktúra a doprava

Silné stránky	Slabé stránky
▪ obec Orlov plynofikovaná ▪ obec je prístupná cestou III. triedy ▪ obec má vybudovaný vodovod ▪ elektrická sieť v súčasnosti postačuje potrebám obce ▪ obec Orlov má verejnú kanalizáciu a ČOV ▪	▪ štátna cesta III triedy nie je v požadovanej kvalite ▪ obec nemá chodníky pre chodcov ▪ poľné a lesné cesty v schátralom až dezolátnom stave ▪ poľné a lesné cesty nie sú využívané pre rozvoj obce ▪ verejné osvetlenie (nehospodárna prevádzka a funkčnosť) ▪ príjem signálu mobilného operátora Orange a T-Com je v niektorých častiach obce nevyhovujúci ▪ Absencia vysokorýchlostného pripojenia na internet ▪ zaostávajúca technická infraštruktúra v časti Andrejovka absencia ČOV a kanalizačnej siete,

Príležitosti	Ohrozenia
▪ prírodné podmienky v prípade záujmu umožňujú využiť alternatívne zdroje energie ▪ vybudovanie kanalizácie , ČOV v časti Andrejovka ▪ vysokorýchlostné internetové pripojenie ▪ ukončenie Registra obnovenej evidencie pozemkov (ROEP) ▪ zlepšenie, rekonštrukcia a modernizácia existujúcej technickej infraštruktúry parkoviska, cesty chodníky ▪ rekonštrukcia verejného osvetlenia ▪ cyklistické spojenie a turistické chodníky ▪ protipovodňové opatrenia na miestnych tokoch	▪ vysoké ceny energií ▪ nedostatok vlastných disponibilných finančných prostriedkov na zakúpenie a údržbu technickej infraštruktúry

Ekonomika, služby a cestovný ruch

Silné stránky	Slabé stránky
▪ obec má pozitívne skúsenosti v realizovaní spoločných ekonomických zámerov s okolitými obcami ▪ blízkosť hraničného prechodu ▪ zachovaná poľnohospodárska výroba ▪ vhodný lesný pôdny fond pre rozvoj poľnohospodárskej, lesníckej a ekologicky priaznivej výroby, veľmi dobré podmienky pre aktivity v oblasti rozvoja poľovníctva a rybárstva ▪ bohaté prírodné a kultúrne dedičstvo a diverzita vidieckej krajiny (vysoký rekreačný a turistický potenciál ▪ dobre rozvinutá priemyselná výroba	▪ v obci sú málo rozvinuté kvalitné služby ▪ občania nemajú skúsenosti s ubytovaním na súkromí ▪ nižšia kúpna sila u domáceho obyvateľstva ▪ pracovné príležitosti ▪ blízkosť silnejších centier (Stará Ľubovňa, Plaveč, Ľubotín) ▪ nízka investičná aktivita u mikro a malých podnikov a minimálna účasť na trhu
Príležitosti	Ohrozenia
▪ možnosť spájania sa v ekonomických zámeroch s ostatnými obcami ▪ realizácie projektov spolupráce, využívanie finančných prostriedkov nového programového obdobia 2014 – 2020 ▪ zvýšenie podielu obecnej – regionálnej produkcie s vyššou pridanou hodnotou a s vyššou formou spracovania polotovarov, ako aj prostredníctvom vyššej kvality výrobkov, inovatívnych výrobkov, regionálnych a miestnych špecialít, produktov ekologického poľnohospodárstva ▪ mobilizácia a zvyšovanie zapojenia vidieckeho obyvateľstva vrátane podnikateľov do tvorby verejno – súkromných partnerstiev a miestnych rozvojových stratégií, stimulácia rozvoja ľudského kapitálu na vidieku	▪ domy vhodné na ubytovanie a poskytovanie služieb vo vlastníctve súkromných osôb ▪ nepriaznivý vplyv ekonomickej stagnácie na zamestnanosť na vidieku, osobitne u mladých ľudí a nízko kvalifikovaných pracovníkov, strata pracovných miest z dôvodu reštrukturalizácie a nízkej produktivity poľnohospodárstva a lesníctva, ▪ útlm ekonomiky na vidieku, pokles reálnych príjmov obyvateľstva, sociálna izolovanosť malých vidieckych sídiel ▪ nevyužitie identifikovaných príležitosti a neefektívna implementácia vybraných opatrení, ▪ rastúce ceny vstupných surovín, pôdy, energií ▪ chýbajú informačné tabule s vyznačením turisticky zaujímavých ciest

Životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
▪ čiastočne priaznivo vybudovaná technická infraštruktúra (vodovod, kanalizácia, plyn,) ▪ v obci funguje separovaný zber odpadu ▪ výskyt chránených živočíšnych druhov ▪ bohaté prírodné a kultúrne dedičstvo a diverzita vidieckej krajiny (vysoký rekreačný a turistický potenciál ▪ vhodný lesný pôdny fond pre rozvoj poľnohospodárskej, lesníckej a ekologicky priaznivej výroby, veľmi dobré podmienky pre aktivity v oblasti rozvoja poľovníctva a rybárstva, ▪ pomerne vysoká lesnatosť katastrálneho územia, značný potenciál obce pre produkciu dreva, biomasy a ostatnej drevnatej hmoty, vysoká zásoba uhlíka v drevnej biomase ▪ vodné plochy v okolí obce	▪ koryto rieky v obci sčasti znečistené ▪ chýbajú informačné tabule s vyznačením turisticky zaujímavých ciest ▪ nedostatok vlastných disponibilných finančných prostriedkov na zakúpenie a údržbu technickej infraštruktúry, ▪ značné rezervy v úsporách energií a energetickej efektívnosti budov vo verejnom sektore ▪ nízka úroveň investícií do ochrany pred povodňami v lesoch, nedostatok vodo zádržných zariadení ▪ zhoršená kvalita životného prostredia v priemyselnej časti obce
Príležitosti	Ohrozenia
▪ obec sa nenachádza v ochrannom pásme národných parkov ▪ využitie alternatívnych zdrojov energie ▪ realizácie projektov spolupráce, využívanie finančných prostriedkov nového programového obdobia 2014 – 2020	▪ nedostatočný záujem poľnohospodárskych a lesníckych subjektov o zachovanie hospodárenia, zmena klímy, nepriaznivé – devastačné lokálne prírodné podmienky, katastrofy,

▪ využitie prírodných zdrojov a kultúrneho dedičstva pre udržateľný rozvoj vidieka, ▪ účinnejšia podpora a ochrana biodiverzity, lepšia ochrana vodných zdrojov pred znečisťovaním z poľnohospodárstva, zvýšenie zadržovania vody v krajine a ochrana pred lokálnymi záplavami, lepšia vzájomná koordinácia a komunikácia	▪ zmena legislatívnych podmienok ▪ ďalšie sprísnenie podmienok legislatívy EÚ

Historické a kultúrne pamiatky

Silné stránky	Slabé stránky
▪ Kostol Svätej mučenice Paraskevy ▪ v obci zachovaná pôvodná architektúra dreveníc	▪ chýbajú informačné tabule o historických pamiatkach v obci ▪ nedostatok vlastných disponibilných finančných prostriedkov na údržbu
Príležitosti	Ohrozenia
▪ sprístupnenie pamiatky turistom ▪ zviditeľnenie a propagácia miestnych dreveníc turistom ▪	▪ schátralý stav objektov ▪ vandalizmus

Občianska infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
▪ Grécko katolícky kostol Orlov ▪ Grécko katolícky kostol Andrejovka ▪ Základná škola ▪ Materská škola ▪ Futbalový štadión ▪ Knižnica ▪ Domu smútku ▪ Kultúrny dom ▪ Pošta	▪ chýbajú informačné tabule s vyznačením turisticky zaujímavých ciest ▪ nedostatok vlastných disponibilných finančných prostriedkov na údržbu občianskej infraštruktúry, ▪ značné rezervy v úsporách energií a energetickej efektívnosti budov vo verejnom sektore, ▪ absencia bezbariérových prvkov verejných budov
Príležitosti	Ohrozenia
▪ v obci sa nachádzajú pozemky na rozvoj individuálnej bytovej výstavby ▪ zlepšenie, rekonštrukcia a modernizácie existujúcej občianskej infraštruktúry ▪ zóna oddychu (zelená zóna)	▪ zmena legislatívnych podmienok ▪ ďalšie sprísnenie podmienok legislatívy EÚ ▪ odchod mladých ľudí za prácou ▪ pomalé a administratívne náročné čerpanie finančných prostriedkov v období 2014 – 2020, ▪ rastúce ceny vstupných surovín, pôdy, energií ▪ nepriaznivý demografický vývoj

Sociálna infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
▪ záujem obce riešiť situáciu sociálne slabších občanov ▪ voľné priestory, ktoré je možné využiť	▪ dochádzanie za zdravotníckymi službami ▪ opatrovateľská služba málo zabehnutá ▪ malý záujem nezamestnaných a sociálne odkázaných občanov riešiť svoju situáciu
Príležitosti	Ohrozenia
▪ do vzdelanie občanov pre prácu v sociálnych službách ▪ zabezpečiť technické a priestorové podmienky pre činnosť denného centra ▪ podpora terénnych služieb – opatrovateľská služba	▪ prírastok občanov dôchodkového veku ▪ útlm ekonomiky na vidieku, pokles reálnych príjmov obyvateľstva, sociálna izolovanosť malých vidieckych sídiel,

2.3 KLÚČOVÉ DISPARITY A HLAVNÉ FAKTORY ROZVOJA

V Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja je potrebné určiť kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja z dôvodu zabezpečenia čo najvyššej adresnosti tohto dokumentu. Určenie kľúčových disparít (nerovností) a hlavných faktorov rozvoja vychádza zo SWOT analýzy.

Kľúčové disparity:

- absencia služieb v obci
- nevyhovujúca kvalita cestnej siete, miestneho, regionálneho i štátneho významu za účelom vyrovnávania prihraničných disparít v oblasti cestnej dopravnej infraštruktúry,
- nedostatok disponibilných voľných finančných zdrojov
- zaostávanie v rozvoji prihraničného cestovného ruchu, vidieckej agroturistiky,
- energeticky náročná prevádzka verejných budov.

Prioritami vidieckeho rozvoja , ktoré zabezpečujú dosiahnutie základných cieľov sú:

- rozvoj ekonomických aktivít vhodných pre vidiek,
- ochrana životného prostredia a kultúrneho dedičstva,
- zabezpečiť výstavbu komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce .

3 ROZVOJOVÁ STRATÉGIA

SWOT analýza sa prevádza s cieľom podrobného zmapovania situácie v obci a uvedomenia si vonkajšieho prostredia, v ktorom sa obec rozvíja. Je dobrým východiskom pre zadefinovanie strategických cieľov budúceho rozvoja. Strategické ciele majú vychádzať z využitia silných stránok a snažiť sa zabrániť prehĺbovaniu nepriaznivých faktorov zadefinovaných v slabých stránkach. Ciele zároveň umožnia zúžitkovať zadefinované príležitosti a navrhnuť také rozvojové projekty, ktoré budú brať do úvahy ohrozenia pomenované v SWOT analýze. Nižšie sú uvedené špecifické ciele pre budúci rozvoj obce Orlov rámci ktorých sú pomenované projektové zámery občanov a právnických osôb sídliačich na území obce. Je potrebné zdôrazniť, že významnou vlastnosťou programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja by mala byť živosť tohto dokumentu. Živý dokument znamená, že súčasné poznanie a rozvojové potreby nie sú poznaním a potrebami konečnými, a že v budúcnosti sa toto poznanie a potreby môžu a budú dopĺňať a meniť. Preto by program mal zabezpečiť, aby v ňom aj budúce myšlienky a projekty našli svoje uplatnenie. Zároveň je však dôležité, aby obec zmenami v programe nezľavovala z najdôležitejších rozvojových princípov a hodnôt. To znamená, že obec by si dlhodobo mala udržiavať svoju víziu a strategické ciele a mala mať záujem o realizáciu takých zámerov, ktoré túto víziu a ciele podporujú.

Kapitola: Technická infraštruktúra**Špecifický cieľ: Dobudovanie technickej infraštruktúry**

Zámer	Rok realizácie	Objem peňazí v €	Nositeľ myšlienky/koordinátor	Možní partneri	Možný zdroj financovania zámeru	Poznámka
Dobudovanie verejnej kanalizácie k novým stavebným pozemkom	2016-2017	60 000,00	Obec Orlov		MŽP SR – Envirofond, Štrukturálne fondy EÚ	
Vyriešenie kanalizácie a ČOV v časti Andrejovka	2017-2020	1 350 000,00	Obec Orlov		MŽP SR – Envirofond, Štrukturálne fondy EÚ	
Dobudovanie a rekonštrukcia miestnych komunikácií MK (cesty a chodníky, spevnenie mostov, parkoviska)	2015-2020	350 000,00	Obec Orlov	Slovenská správa ciest, Združenie obcí Mikroregiónu Minčol, MAS	MŽP SR – Envirofond, Štrukturálne fondy EÚ- Program rozvoja vidieka 2014-2020	
Informačný systém okolo ciest	2015-2020	20 000,00	Slovenská správa ciest, Združenie obcí Mikroregiónu Minčol, MAS		Program rozvoja vidieka 2014-2020	
Zvýšenie bezpečnosti dopravy ,kamerový systém	2015-2020	15 000,00	Obec Orlov		Program rozvoja vidieka 2014-2020	
Rekonštrukcia autobusových zastávok Orlov, Andrejovka	2015-2020	30 000,00	Obec Orlov	Slovenská správa ciest, Združenie obcí Mikroregiónu Minčol, MAS	Program rozvoja vidieka 2014-2020	

Kapitola: Ekonomika a služby

Špecifický cieľ: Zlepšenie ekonomiky , služieb a cestovný ruch

Zámer	Rok realizácie	Objem peňazí	Nositeľ myšlienky/koordinátor	Možní partneri	Možný zdroj financovania zámeru	Poznámka
Zabezpečenie marketingu, propagácia vidieka – vidieckeho turizmu a agroturizmu	2015-200	15 000,00	Združenie obcí Mikroregiónu Minčol, MAS	PD	Ministerstvá SR, VÚC, Štrukturálne fondy EÚ- Program rozvoja vidieka 2014-2020	
Vytváranie imidžu konkrétnych lokalít a atraktivít- Kurčín, jazerá	2015-2020	2 000,00	Obec Orlov	MAS, obce Mikroregiónu	Ministerstvá SR, VÚC, Štrukturálne fondy EÚ- Program rozvoja vidieka 2014-2020	
Zabezpečiť vysoko rýchlostné internetové pripojenie a zlepšenie kvality signálu mobilných operátorov	2015-2020	20 000,00	Obec Orlov	obce Mikroregiónu. mobilní operátori	fondy, vlastné	
Vytvoriť špeciálne trasy pre peších turistov, cykloturistov a mototuristov (s ich vyznačením), Plaveč- Orlov- Andrejovka- Čirč- Muszyna	2015-2020	250 000,00	Obec Orlov	MAS, obce Mikroregiónu	Ministerstvá SR, VÚC, Štrukturálne fondy EÚ- Program rozvoja vidieka 2014-2020	
Zvýšiť dostupnosť informácií o zaujímavostiach a atraktivitách služieb v obci	2015-2020	2 000,00	Obec Orlov	MAS, obce Mikroregiónu	Ministerstvá SR, VÚC, Štrukturálne fondy EÚ- Program rozvoja vidieka 2014-2020	
Osadenie informačných tabúl s vyznačením turisticky zaujímavých ciest	2016-2020	20 000,00	Obec Orlov	MAS, obce Mikroregiónu	Ministerstvá SR, VÚC, Štrukturálne fondy EÚ- Program rozvoja vidieka 2014-2020	

Kapitola: Historické a kultúrne pamiatky

Špecifický cieľ: Zachovať kultúrne a historické dedičstvo pre ďalšie generácie

Zámer	Rok realizácie	Objem peňazí (mil.)	Nositeľ myšlienky/koordinátor	Možní partneri	Možný zdroj financovania zámeru	Poznámka
Vytvoriť podmienky pre prezentáciu histórie obce, a to v interiéri, prípadne v exteriéri, zriadiť predaj upomienkových predmetov, informačných materiálov a pod-	2016-2020	2 000,00	Obec Orlov	MAS, obce Mikroregiónu	Ministerstvá SR, VÚC, Štrukturálne fondy EÚ-Program rozvoja vidieka 2014-2020	
Na základe zmapovania, sprístupnenia a označenia existujúcich dôkazov histórie –, vytvoriť špecifický produkt s prezentáciou historickej činnosti,	2016-2020	5 000,00	Obec Orlov	MAS, obce Mikroregiónu, Slovenský archeologický ústav	Ministerstvá SR, VÚC, Štrukturálne fondy EÚ-Program rozvoja vidieka 2014-2020	
Inštituovať folklórny súbor a činnosť kultúrnych akcií	2016-2020	1 000,00	Obec Orlov	Základná škola, občania, podnikatelia	vlastné, dotácie, iné fondy	

Kapitola: Životné prostredie**Špecifický cieľ: Byť ohľaduplný k životnému prostrediu**

Zámer	Rok realizácie	Objem peňazí	Nositeľ myšlienky/koordinátor	Možní partneri	Možný zdroj financovania zámeru	Poznámka
Zníženie rizika povodní a ich možných následkov - protipovodňové opatrenia na miestnych tokoch regulácia	2016-2020	1 200 000	Obec Orlov, Slovenský vodohospodársky podnik		Ministerstvá SR, Štrukturálne fondy EÚ- Program rozvoja vidieka 2014-2020	
zlepšenie kvality podzemných vôd – úpravňa vody	2015-2000	80 000,00	Veolia a.s.		MŽP SR – Envirofond, Štrukturálne fondy EÚ	
Využívanie alternatívnych zdrojov energie	2016-2020	50 000,00	Obec Orlov		Ministerstvá SR, Štrukturálne fondy EÚ- Program rozvoja vidieka 2014-2020	
Osadenie informačných tabúľ s vyznačením turisticky zaujímavých ciest	2016-2020	20 000,00	Obec Orlov	MAS, obce Mikroregiónu, Slovenský archeologický ústav	Ministerstvá SR, VÚC, Štrukturálne fondy EÚ- Program rozvoja vidieka 2014-2020	
Úprava zelene na verejných priestranstvách	2015-2020	50 000,00	Obec Orlov	MAS, obce Mikroregiónu, Slovenský	Ministerstvá SR, VÚC, Štrukturálne fondy EÚ- Program rozvoja vidieka 2014-2020	

Kapitola: Občianska infraštruktúra**Špecifický cieľ: Dobudovanie a modernizácia občianskej infraštruktúry**

Zámer	Rok realizácie	Objem peňazí	Nositeľ myšlienky/koordinátor	Možní partneri	Možný zdroj financovania zámeru	Poznámka
Rekonštrukcia kultúrneho domu	2015-2020	150 000,00	Obec Orlov	občania, podnikatelia	vlastné, dotácie, fondy	
Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice	2016-2020	50 000,00	Obec Orlov		Ministerstvá SR, Štrukturálne fondy EÚ- Program rozvoja vidieka 2014-2020	
Rekonštrukcia budovy TJ a a futbálového štadióna	2016-2020	80 000,00	Obec Orlov		Ministerstvá SR, VÚC, fondy	

Kapitola: Sociálna infraštruktúra**Špecifický cieľ: Dobudovanie a rozvoj sociálnej infraštruktúry**

Zámer	Rok realizácie	Objem peňazí	Nositeľ myšlienky/koordinátor	Možní partneri	Možný zdroj financovania zámeru	Poznámka
Vybudovať centrum pre sociálnu, vybavenosť – budova MŠ denný stacionár pre okolité obce	2015-2020	550 000,00	Obec Orlov	MAS, obce Mikroregiónu	vlastné, dotácie, fondy	
Zlepšiť kvalitu a dostupnosť poskytovania sociálnych služieb obyvateľom obce, ktorí sa nachádzajú v nepriaznivej sociálnej situácii.	2015-2020	10 000,00	Obec Orlov	Slovenská katolícka charita	Ministerstvá SR, VÚC, Štrukturálne fondy EÚ- Program rozvoja vidieka 2014-2020	

Kapitola: Hospodárska činnosť**Špecifický cieľ: Zvýšiť zamestnanosť a ekonomickú prosperitu v obci**

Zámer	Rok realizácie	Objem peňazí	Nositeľ myšlienky/koordinátor	Možní partneri	Možný zdroj financovania zámeru	Poznámka
Zlepšenie informovanosti o podpore MSP	2015-2020	500,00	MAS, obce Mikroregiónu	Urbárska spoločnosť Orlov	vlastné, dotácie, fondy	
Vytvorenie inštitucionálneho rámca pre vzájomnú kooperáciu všetkých relevantných partnerov v oblasti cestovného ruchu /štátna správa, samospráva, okolité obce, tretí sektor, podnikateľská sféra a profesné združenia	2015-2020		MAS, obce Mikroregiónu		Program rozvoja vidieka 2014-2020 Leader	
Skvalitnenie propagácie obce v záujme získavania investorov a prílevu turistov	2015-2020	5 000,00	MAS, obce Mikroregiónu	MAS, obce Mikroregiónu	Program rozvoja vidieka 2014-2020 Leader	
Zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva /semináre, kurzy/	2015-2020	2 000,00	MAS, obce Mikroregiónu	Základná škola	ESF, vlastné, dotácie, iné fondy	/

4 FINANČNÝ PLÁN

V priebehu rokov 2014 až 2020 bude možné využívať financovanie projektov zo Štrukturálnych fondov - na základe Programu na rozvoja vidieka, aj ďalšie podporné nástroje Európskej únie, napr. program LEADER alebo projekty cezhraničnej, nadnárodnej a medzinárodnej spolupráce.

Na čerpanie týchto podporných nástrojov je potrebné sa sústavne pripravovať, a to najmä:

- prípravou zdrojov na povinné spolufinancovanie projektov
- prípravou stavebnej projektovej dokumentácie až po získanie stavebného povolenia
- vysporiadaním vlastníckych vzťahov, získaním listov vlastníctva alebo uzavretím zmluvy o dlhodobom prenájme
- vypracovaním územno-plánovacej dokumentácie na úrovni obce
- zahrnutím projektových zámerov do programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Ďalšími možnosťami financovania projektov disponujú ministerstvá, perspektívne Prešovský samosprávny kraj (v rámci kompetencií jemu zverených) a rôzne súkromné alebo vládne nadačné fondy na území Slovenska či iných štátov. Aj bankové inštitúcie poskytujú okrem komerčných úverov a pôžičiek podporné programy pre spolufinancovanie projektových zámerov (Slovenská záručná a rozvojová banka).

Pri realizácii a financovaní projektov zo štrukturálnych fondov je dôležité napĺňať podmienky Európskej únie nielen pri programovaní (spracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce), ale dosiahnuť tiež efektívnosť použitia finančných zdrojov z rôznych podporných programov tým, že ich navzájom kombinujeme a doplníme vlastnými zdrojmi (princíp doplnkovosti). Verejné prostriedky sa majú použiť prednostne na prioritné ciele zadané v programových dokumentoch, teda to čo je pre štát, región a obec najdôležitejšie. Takto sa naplní princíp koncentrácie.

4.1 ODPORÚČANIA

- spracovať akčný plán rozvoja obce (postupnosť realizácie projektov s určením podrobných časových rámcov a zodpovedností zapojených partnerov)
- spracovať a schváliť územno – plánovacia dokumentácia a zosúladiť projektové zámery uvedené v programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja s procesom prípravy územného plánu
- prijať rozhodnutie o spôsobe aktualizácie tohto dokumentu (kde a ako sa budú zbierať a vyhodnocovať nové podnety, kto a ako ich zapracuje a časový interval aktualizácie
- stanoviť si kritéria úspešnosti v jednotlivých cieľoch a vytvoriť systém monitorovania tohto programu v pravidelných (minimálne ročných) cykloch. To znamená určiť tie ukazovatele, ktoré bude obecné zastupiteľstvo raz do roka vyhodnocovať, napríklad počet vytvorených nových pracovných miest, počet novozriadených prevádzok a služieb, objem finančných prostriedkov, ktoré sa podarilo získať, počet podporených projektov, vnímanie zlepšenia kvality života v obci samotnými obyvateľmi, percentuálny nárast prenocovaní v obci a podobne.

ZÁVER

PHR obce Orlov na roky 2015 –2020 je strategický strednodobý dokument určujúci víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti, strategický cieľ a jednotlivé špecifické ciele. PHR obce je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy vychádzajúcim z poznania reálneho stavu a konkrétnych potrieb občanov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v území formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s aktivitami na jej zabezpečenie.

PHR obce rieši rozvoj obce v súlade s jej špecifikami a požiadavkami modernej spoločnosti. Môže významne prispieť k zvýšeniu prosperity územia. Dokument vyjadruje spoločnú víziu budúceho rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania. Navrhované aktivity vychádzajú z miestnych podmienok a potrieb a smerujú k zlepšeniu kvality života v obci .

Schválenie PHR v súlade s legislatívou je posledným krokom jeho prípravy, ale prvým krokom jeho realizácie v nasledujúcom období. Samospráva ako garant od začiatku zapojila širokú verejnosť na príprave a tvorbe dokument, vytvorila si tak dostatočné zázemie (finančnú a inštitucionálnu kapacitu), potom PHR nezostane na papieri, ale sa stane podkladom pre každé dôležité rozhodnutie.